

ИНВЕСТИЦИОННА АКТИВНОСТ В ПРОМИШЛЕНОСТТА

Инвестиционната бизнес анкета¹ на НСИ, проведена сред промишлените предприятия² през втората половина на октомври 2009 г. показва, че промишлените предприемачи очакват през настоящата година направените инвестиции да бъдат с 37.2% по-малко в сравнение с предходната 2008 година.

Около 78% от предвижданите разходи за придобиване на дълготрайни материални и нематериални активи през 2009 г. са от предприятията от частния сектор, като мениджърите прогнозира намаляване с 36.0% спрямо предходната година. Предприятията от общественния сектор очакват още по-голямо понижение - с 40.9% по-малко инвестиции през 2009 г. в сравнение с направените преди една година.

Във всички отрасли, с изключение на енергетичните и свързаните с водата отрасли, се очаква намаляване на инвестициите най-малко с 40%, като в производството на стоки за дълготрайна употреба то е с относително най-висока стойност - 53.6%. В енергетичните и свързаните с водата отрасли се предвижда понижение на инвестиционните разходи с 23.6% в сравнение с 2008 година.

Съобразно направлението на инвестициите през 2009 г. с най-голям дял са тези за увеличаване на производствения капацитет - 39.4% от общия стойностен обем на очакваните инвестиции в промишлеността през 2009 година. На второ място с 23.2% са инвестициите, които се очакват за заместване на износеното оборудване, а тези за механизация и автоматизация на съществуващи производствени процеси и за въвеждане на нови производствени технологии имат дял 22.7%. Останалите 14.7% от инвестициите през 2009 г. са предназначени за опазване на околната среда, мерки за сигурност и други. Според продуктовата ориентация на производството (номенклатура А20 за икономически анализи и прогнози) най-голям дял в очакваните инвестиции през 2009 г. формират енергетичните и свързаните с водата отрасли (50.0%), следвани от отраслите, произвеждащи стоки за междинно потребление (25.8%), и отраслите, произвеждащи хранителни продукти и напитки (11.4%) (фиг. 1).

По данни от бизнес анкетата свиване с 11.2% на обема на инвестициите в промишлеността се прогнозира и през 2010 спрямо 2009 година. Предвижда се спад с 22.7% на инвестициите в частния сектор, който ще съставя и преобладаващия дял (67.7%) от общия обем на очакваните инвестиции в промишлеността. В общественния сектор прогнозата е положителна и се очаква увеличение на инвестициите с 29.2%, като няма да се достигне нивото от 2008 година. Около 42% от анкетираните предприятия не планират разходи за придобиване на дълготрайни активи през следващата година.

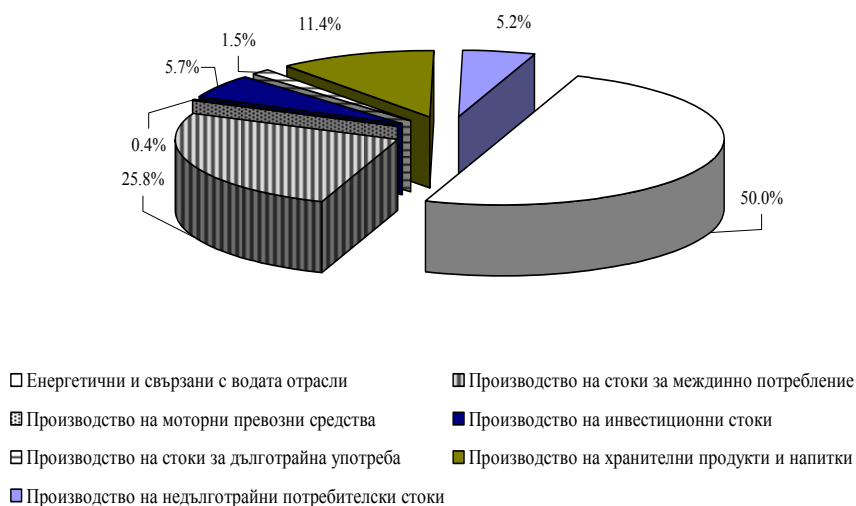
В промишлеността най-голямо намаляване на инвестициите през 2010 г. се очаква в производството на недълготрайни потребителски стоки, на хранителни продукти и напитки и на инвестиционни стоки - респективно с 44.1, 32.0 и 29.8%. В производството на стоки за дълготрайна употреба се очаква увеличение на вложенията с 4.1% при предвиждан спад през 2009 спрямо 2008 г. с 53.6% (фиг. 2).

По отношение на факторите „търсене на продукцията“³, „финансови ресурси и очаквани печалби“⁴ и „технически фактори“⁵, които биха повлияли върху решенията за инвестиции през 2010 г., средно около 30% от анкетираните предприятия се въздържат от оценка. При останалите, които имат мнение, преобладават позитивните оценки въпреки очакваното свиване на инвестициите в промишлеността през следващата година. Групата „други фактори“⁶ е с най-висок дял на липса на мнение - 54.8%, положителна оценка дават 16.2% от предприятията, а 18.9% отговарят, че факторът не влияе.

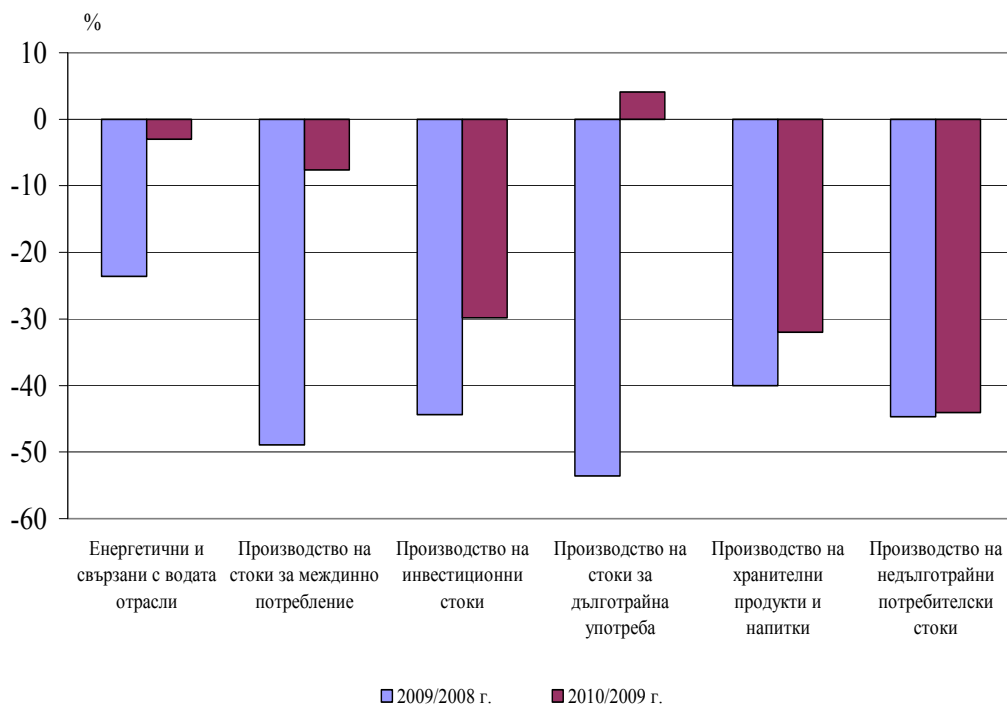
Основна насока в инвестиционните планове за следващата 2010 г. е инвестирането в механизация, автоматизация и въвеждане на нови производствени технологии - 30.1%

от общия обем планирани инвестиции, като се планират също разходи за увеличаване на производствения капацитет и за заместване на износеното оборудване - съответно 26.7 и 24.0%.

Фиг. 1. Разпределение на планираните инвестиции през 2009 г. по продуктова ориентация на промишлените дейности

Фиг.2. Очаквани темпове на изменение на инвестициите

---

¹ От май 2002 г. всички бизнес наблюдения се финансират съвместно от НСИ и Европейската комисия съгласно подписани споразумения между двете институции. НСИ се ангажира да провежда наблюденията съгласно хармонизираната програма на Европейския съюз. Всяко съобщение или публикация на НСИ е с автор НСИ и Комисията не носи отговорност за ползата, която може да бъде извлечена от информацията, съдържаща се в тях.

² Изследването е представително за страната. Наблюдаваните предприятия формират 90% от годишния оборот в промишлеността.

³ Има се предвид степента на използване на оборудването и перспективите за продажби.

⁴ Има се предвид достъпът до ресурси за инвестиции (и тяхната стойност), възможностите за възвръщането им, както и липсата на възможност за предприятието да използва своите ресурси по-рентабилно (особено чрез чисто финансови операции).

⁵ Имат се предвид технологическите разработки, достъпът до работна сила и нейното положение спрямо новите технологии, както и техническите условия, създадени от обществените институции, при които се дава разрешение за инвестиции.

⁶ В тази група фактори се има предвид политиката на обществените институции особено по отношение на данъчното облагане и условията за износ на продукцията, и други.